

EDUCATIEF GRADUAAT IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

3 JANUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	9
2.4	Eindoordeel.....	11
3	Beoordelingsproces	12
4	Overzicht oordelen	13
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	14
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	15
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	16
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	17

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding educatief graduaat in het secundair onderwijs gevalideerd op 15 oktober 2018.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) die het **educatief graduaat in het secundair onderwijs van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen** heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtende gesprek dat in Brussel is gevoerd.

De opleiding komt voort uit een bestaande samenwerking van CVO's, het departement Onderwijs en Training en het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (KCA) van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (AP). Aan de hand van ontwerpprincipes is in gezamenlijkheid gewerkt aan de ontwikkeling van deze nieuwe opleiding. Tijdens het **ontwerpproces** is meermalen feedback gegeven door studenten, het werkveld en betrokkenen van de hogeschool.

Het departement Onderwijs en Training van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (AP) heeft een visie ontwikkeld voor de lerarenopleidingen. Deze visie is uitgewerkt in een competentiemodel waarin leerbevordering, zelfontwikkeling en interactie centraal staan. Het **beoogd eindniveau** is vastgelegd in opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). De OLR zijn verdeeld op de drie competentiedomeinen en gerelateerd aan de door VLHORA opgestelde domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor het educatief graduaat en de kwaliteitsstructuur niveau 5.

De commissie heeft veel waardering voor het ontwikkelde competentiemodel. Inhoud en weergave vindt ze zeer tot de verbeelding sprekend. De opleiding voelt goed wat er leeft en sluit goed aan bij de actuele eisen uit het vakgebied.

De **onderwijsleeromgeving** wordt vormgegeven op basis van het didactisch concept. Dit concept is zichtbaar consistent met de geformuleerde visie en OLR. De principes van het didactisch concept (verbindend, betekenisvol, op maat en avontuurlijk) zijn verwerkt in vier programma's. Er zijn drie programma's voor praktijkleraar en één programma voor dansleraar. De programma's zijn onderling grotendeels overeenkomstig. Praktijkgerichtheid en professionele ontwikkeling lopen als rode draad door het programma. Verschillen tussen de programma's zijn te zien in het moment van aanbod, de relatie met het werkveld (LIO) en de vakspecifieke invulling van de opleiding tot dansleraar. De commissie vindt dat er een duidelijk beeld wordt gegeven van de inhoud en vormgeving van het programma. Ze ziet een aandachtspunt op het gebied van vakdidactiek. Vakdidactiek wordt gegeven in clusters door betreffende vakdidactici. De commissie vindt dit positief maar ziet ook een risico. Ze adviseert de opleiding een globale structuur vast te stellen om te zorgen dat voor alle betrokkenen duidelijk is welke onderdelen betreffende vakdidactiek behandeld worden, ongeacht de vakspecifieke invulling.

De opleiding wordt op drie vestigingsplaatsen gegeven door personeel vanuit de huidige CVO's en het departement Onderwijs en Training van de hogeschool. De commissie vindt het belangrijk dat alle personeelsleden voldoende praktijkervaring hebben en houden, zeker omdat de opleiding sterk praktijkgericht is.

Het **gerealiseerd eindniveau** wordt vastgesteld met een verscheidenheid van toetsen. De toetsvormen zijn waar mogelijk praktijkgericht en hebben een duidelijke relatie met leerdoelen, leerinhoud en werkvormen. Dit is in ECTS-fiches uitgewerkt. De nog aan te stellen opleidingscoördinator zal als 'verantwoordelijke toetsbeleid' overzicht houden op de toetsing. De lectoren zullen de toetsen opstellen en afnemen, met de competentiematrix als uitgangspunt.

Om te zorgen dat toetsing niet lectorafhankelijk is, worden de toetsen binnen de vakgroepen met elkaar vergeleken. Hoe dit systeem precies is opgezet, zou de commissie graag nauwkeurig uitgewerkt zien. De behoefte aan nadere uitwerking heeft zeker ook betrekking op de beoordeling van dans. Hierbij wordt een jury ingezet. Om te zorgen voor een zo objectief mogelijke beoordeling is een kader met criteria ontwikkeld. Hierover was in het dossier helaas geen informatie opgenomen.

De beoordeling van de stage gebeurt in consensus tussen de mentor in het werkveld en de stagebegeleider van de opleiding. De opleiding is verantwoordelijk voor de beoordeling op de eindcompetenties. De commissie vindt dit een goede aanpak en spreekt waardering uit voor de rol die het werkveld binnen de opleiding krijgt.

De commissie heeft **aanbevelingen** geformuleerd vanuit de conclusie dat het dossier met het toelichtende gesprek hebben geleid tot de beoordeling 'voldoende' op alle onderdelen en daarmee tot een positief advies over deze opleiding. De aanbevelingen zijn:

GKW 1

- Meer aandacht geven aan internationaal perspectief door het uitbouwen van een internationaal netwerk zowel binnen als buiten het Nederlands taalgebied.

GKW 2

- Monitoren dat de onderliggende OLR met betrekking tot 'digi(taal)vaardig' en 'zorg op school' binnen de dansopleiding de nodige aandacht (blijven) krijgen overeenkomstig de programma's voor praktijkleraar;
- Voor vakdidactiek een globale structuur vaststellen om te zorgen dat voor alle betrokkenen duidelijk is welke onderdelen behandeld worden, ongeacht de vakspecifieke invulling;
- Monitoren dat (ook nieuwe) lectoren voldoende praktijkervaring hebben en houden om de praktijkgerichte oriëntatie van de opleiding waar te maken.

GKW 3

- het systeem van toetsing concreet uitwerken zodat voor alle betrokkenen duidelijk is wie welke rol heeft en waar welke verantwoordelijkheden liggen; de jurering bij de opleiding dansleraar uitwerken met inzet van internationale externe beoordelaars.

Den Haag, 3 januari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor het educatief graduaat in het secundair onderwijs van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen,

Mariëlle Geelen
(voorzitter)

Joke Kiewiet-Kester
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De opleiding komt voort uit een bestaande samenwerking van CVO's, het departement Onderwijs en Training en het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (KCA) van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (AP). Aan de hand van ontwerpprincipes is in gezamenlijkheid gewerkt aan de ontwikkeling van deze nieuwe opleiding. De gezamenlijkheid wordt in het rapport en tijdens het toelichtend gesprek specifiek genoemd omdat de betrokkenen het belangrijk vinden dat "collega's zich eigenaar weten en voelen van dit nieuwe traject en dat er gelijkgerichtheid is op de verschillende vestigingsplaatsen". Tijdens het **ontwerpproces** is meermalen feedback gegeven door studenten, het werkveld en betrokkenen van de hogeschool.

Aan de opleiding ligt een **visie** ten grondslag gebaseerd op de sleutelbegrippen: professionele leergemeenschap, superdiverse maatschappij, betekenisvol onderwijs, interdisciplinair, op maat, changemakers en passie. Deze begrippen bieden de accenten bij de vertaling van de DLR naar de OLR. Ook bij de eigen werkwijze om te komen tot de nieuwe opleiding, is zoveel mogelijk gewerkt volgens de sleutelbegrippen.

De opleiding geeft aan het belangrijk te vinden dat haar visie en programma aan (blijven) sluiten bij de hedendaagse noden en tendensen uit het **beroepenveld**. Bij de ontwikkeling zijn betrokkenen uit het onderwijs en andere sectoren uitgenodigd voor zgn. stakeholdersoverleg. De informatie die dit heeft opgeleverd, is verwerkt in de OLR en in het verdere programma. Door vertegenwoordiging in **relevante overleg- en adviesorganen**, blijft de opleiding ook op de hoogte van ontwikkelingen op overkoepelend niveau.

De **OLR** zijn onderverdeeld in drie competentiedomeinen: leerbevordering, interactie en zelfontwikkeling. Ze zijn tot stand gekomen vanuit de visie en uitgewerkt aan de hand van de door de VLHORA opgestelde DLR voor het educatief graduaat en de kwaliteitsstructuur niveau 5. In het rapport is het competentiemodel weergegeven. Hierin is te zien hoe de drie competentiedomeinen als raderen op elkaar werken en welke aspecten aandacht krijgen binnen de betreffende domeinen.

De opleiding geeft aan nog weinig **internationale contacten** te hebben. Voor de ontwikkeling van de DLR (door VLHORA) is contact geweest met Nederlandse vakgenoten. Met oog op de leraar Dans is een uitwisseling met Hogeschool Rotterdam in ontwikkeling.

Overwegingen

De commissie heeft veel waardering voor het ontwikkelde competentiemodel. Inhoud en weergave zijn zeer tot de verbeelding sprekend. Er is goed over nagedacht waarbij de input vanuit verschillende stakeholders is gebruikt. De commissie constateert dat de gesprekspartners zowel de visie als het daaruit volgende competentiemodel zeer goed onderbouwen, ze spreken als een team. De opleiding voelt goed wat er leeft en sluit goed aan bij de actuele eisen uit het vakgebied.

Dit kwam beter tot uiting in het gesprek dan in het rapport. De commissie wil de opleiding daarom meegeven dat zij haar actuele, uitdagende competentiemodel meer mag etaleren.

Een waarderend woord heeft de commissie ook voor de betrokkenheid van het werkveld. Kritisch is ze over het internationale perspectief van de opleiding. Die is zeer beperkt, terwijl daar wel degelijk mogelijkheden voor zijn. De opleiding zal dat beter moeten uitwerken. Dat geldt voor de gehele opleiding maar zeker op het gebied van dans.

De commissie merkte dat er binnen de opleiding uitgebreid is gesproken over het verschil tussen niveau 5 en niveau 6. Men heeft de verschillen daarop goed voor ogen en weet zeer goed wat ze wil bereiken met deze studenten.

Op basis van de bevindingen en overwegingen doet de commissie de volgende aanbeveling:

- Meer aandacht geven aan internationaal perspectief door het uitbouwen van een internationaal netwerk zowel binnen als buiten het Nederlands taalgebied.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding heeft een **didactisch concept** geformuleerd rond de principes verbindend, betekenisvol, op maat en avontuurlijk. Vanuit deze principes zegt de opleiding te zorgen voor “sterk en uniek onderwijs dat klaar is voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen”. Tijdens het toelichtende gesprek werd geïllustreerd hoe de verschillende principes zijn uitgewerkt binnen het curriculum.

Er zijn **vier programma's** opgezet, nl. praktijkleraar 1 (duur: 2 jaar), praktijkleraar 2 (duur 1,5 jaar), de praktijkleraar LIO (duur 1,5 jaar) en dansleraar. De programma's zijn opgebouwd aan de hand van **drie componenten: praktijk, didactiek en kader**. De programma's voor praktijkleraar hebben onderling inhoudelijk grote overeenkomsten. Het verschil tussen praktijkleraar 1 en 2 heeft betrekking op het moment van aanbieden van de programmaonderdelen. De programma's praktijkleraar 2 en praktijkleraar LIO zijn identiek met uitzondering van de invulling van de praktijkcomponent.

Voor de dansleraar is het programma van praktijkleraar 1 ingevuld met dansspecifieke programmaonderdelen. Het valt de commissie op dat de onderdelen 'digi(taal)vaardig' en 'zorg op school' niet zijn opgenomen in het **programma van de dansleraar**. Tijdens het toelichtende gesprek geeft de opleiding aan dat zij deze onderdelen geïntegreerd heeft opgenomen in andere programmaonderdelen.

Bij de component **didactiek** wordt vanuit een algemene didactiek toegewerkt naar vakdidactiek, zoveel mogelijk afgestemd op de context waarin de leraar terecht komt. Dit wordt uitgewerkt door vakdidactici van de betreffende vakgebieden. Vakdidactieken worden geclusterd aangeboden. Binnen deze clusters wil de opleiding gaan werken met gedifferentieerde opdrachten en vakspecifieke coaching, begeleid door lectoren van de hogeschool in partnerschap met het werkveld.

Het programma wordt waar mogelijk **op maat** verzorgd. Daartoe doen de studenten bij de start van de opleiding een screening op de onderdelen taalvaardigheid, digitale vaardigheden en leervaardigheid. Afhankelijk van wat daar uit komt wordt het aanbod bepaald. Ook worden studenten gestimuleerd in “hun zoektocht naar de individuele, persoonlijke invulling van het beroep van leraar”. De opleiding hecht er belang aan dat de studenten een persoonlijke leerkrachtstijl ontwikkelen vanuit hun te ontdekken **professionele identiteit**.

In het toelichtende gesprek geeft de opleiding hier invulling aan, door te stellen dat het voor de student belangrijk is om te weten wie hij zelf is, om zich te kunnen verhouden tot anderen. “We willen geen meelopers, we willen changemakers”, aldus de opleiding.

De opleiding vindt het opdoen van **praktijkervaring** een belangrijk aspect. Studenten lopen vanaf het begin stage. Dit wordt opgebouwd gedurende de studie. Voor reflectie op de praktijkervaringen is supervisie in het programma opgenomen. LIO-studenten krijgen opdrachten die zijn afgestemd op de eigen werkplek. Voor vaardigheden die niet direct in de praktijk kunnen worden geoefend, kunnen studenten aan de slag in zgn. leerlabo's.

Het **personeel** voor deze nieuwe opleiding zal bestaan uit medewerkers vanuit de huidige CVO's en het departement Onderwijs en Training van de hogeschool. Ook wordt gebruik gemaakt van gastlectoren. Docenten die worden ingezet voor programmaonderdelen binnen de component 'Kader' zijn master in de pedagogische wetenschappen of in de psychologie. De opleiding heeft aangegeven dat ook bij het aanbieden van theoretische kaders zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van reële casuïstiek. Op de vraag van de commissie of deze lectoren daarvoor voldoende praktijkervaring hebben, wordt bevestigend geantwoord. Binnen de CVO's was het beleid dat voldoende lesgevers praktijkervaring moeten hebben in het secundair onderwijs. De opleiding geeft aan dat beleid te willen verderzetten.

De opleiding wordt verzorgd op **drie vestigingsplaatsen**: Mechelen, Turnhout en Antwerpen. De opleiding geeft aan dat Campus Spoor Noord (Antwerpen) het best is toegerust voor specifieke vakdidactiek en dat ook locatie Mechelen een aantal mooie praktijklokalen heeft. De opleiding is zich bewust van de onderlinge verschillen van de vestigingen en wil studenten ook gebruik laten maken van de faciliteiten op een andere dan hun eigen leslocatie. Om ervoor te zorgen dat het onderwijs op de drie vestigingen gelijkwaardig wordt, zal een coördinator worden benoemd. Per locatie wordt een 'anker' benoemd om het beleid operationeel te maken. Andere punten die bijdragen aan een eenduidig programma ongeacht de locatie zijn de gezamenlijke ontwikkeling vanuit een brede vertegenwoordiging van betrokkenen en de jaarlijkse opleidingsevaluaties voor alle vestigingen.

Overwegingen

De commissie vindt dat er een duidelijk beeld wordt gegeven van de inhoud en vormgeving van het programma. De concretisering van de vier principes van het didactisch concept is verhelderend en lijkt passend bij doelgroep en werkveld. Het overzicht van de curricula is inzichtelijk. De praktijkgerichtheid is helder en goed uitgewerkt. Na het toelichtende gesprek concludeert de commissie dat de ambitieuze visie met bijbehorend competentieprofiel inderdaad in de uitwerking is terug te zien.

Met betrekking tot de opleiding van dansleraar, heeft de commissie begrepen dat het educatieve en domeinspecifieke aspect waar mogelijk geïntegreerd worden. Dat vindt de commissie een goede aanpak. Ze is er echter niet geheel gerust op dat de onderliggende OLR met betrekking tot 'digi(taal)vaardig' en 'zorg op school' voldoende aandacht (blijven) krijgen als zij geïntegreerd zijn in andere programmaonderdelen. De commissie vraagt de opleiding hierop alert te zijn.

De commissie ziet in de opzet van algemene didactiek naar clusters vakdidactiek een goede opbouw. Ze acht het ook goed dat de vakdidactiek gegeven wordt door vakexperts. Verschillende vakexperts zullen het onderdeel vakdidactiek verschillend invullen. De vraag is dan of alle studenten overeenkomstige onderwerpen krijgen aangeboden. De commissie adviseert om een globale structuur voor het onderdeel vakdidactiek vast te stellen zodat voor alle betrokkenen duidelijk is welke onderdelen, gericht op de verschillende vakken, behandeld moeten worden.

Binnen de CVO's was het beleid dat voldoende lesgevers praktijkervaring moeten hebben in het secundair onderwijs. Het graduaat in het onderwijs: secundair onderwijs wil dat beleid verderzetten. De commissie vraagt dat de opleiding hierop blijft inzetten en dat zij dit aandachtspunt betreffende de verhouding theoretisch vs praktijklectoren blijvend monitort.

De commissie waardeert het dat de opleiding eerlijk is wat betreft de verschillen tussen de vestigingen. Ze vindt het goed dat studenten ook gebruik kunnen maken van de faciliteiten op een andere vestiging maar vindt de plannen daaromtrent mager. De commissie vraagt de opleiding ervoor te waken dat studenten van de verschillende campussen dezelfde kwaliteit leeromgevingen ervaren.

Op basis van de bevindingen en overwegingen doet de commissie de volgende aanbevelingen:

- Monitoren dat de onderliggende OLR met betrekking tot 'digi(taal)vaardig' en 'zorg op school' binnen de dansopleiding de nodige aandacht (blijven) krijgen overeenkomstig de programma's voor praktijkleraar;
- Voor vakdidactiek een globale structuur vaststellen om te zorgen dat voor alle betrokkenen duidelijk is welke onderdelen behandeld worden, ongeacht de vakspecifieke invulling;
- Monitoren dat (ook nieuwe) lectoren voldoende praktijkervaring hebben en houden om de praktijkgerichte oriëntatie van de opleiding waar te maken.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De nog aan te stellen opleidingscoördinator zal als '**verantwoordelijke toetsbeleid**' overzicht houden op de toetsing. Bij de opzet en uitvoering van de toetsing hebben de lectoren een leidende rol. De toetsen worden opgesteld en afgenomen door de lector van het betreffende opleidingsonderdeel. Hij dient toe te zien op de representativiteit voor de leerinhoud en de helderheid qua structuur en instructies. De lector handelt hierin niet alleen. In het toelichtende gesprek werd aangegeven dat toetsen binnen vakgroepen met elkaar worden vergeleken. Collega's bekijken elkaars toetsing aan de hand van sleutels die vanuit de hogeschool zijn vastgelegd. De competentiematrix is hierbij het uitgangspunt.

Hoe de opleiding zal zorgen voor validiteit, betrouwbaarheid en transparantie wordt in het informatiedossier beschreven. Er wordt gewerkt met **verschillende toetsvormen**. In de uitgewerkte ECTS-fiches is een relatie gelegd tussen leerdoelen, leerinhoud, werkvormen en toetsvormen. In het toelichtende gesprek wordt in het kader van vaardigheidstoetsing gesproken over simulatie, hands-off toetsing (benoemen wat je gaat doen) en hands-on toetsing (zichtbaar maken in de praktijk).

De **beoordeling van de stage** wordt gedaan in nauw overleg met het werkveld. Er wordt uitgegaan van een stagebeoordeling die in consensus tot stand komt tussen de mentor in het werkveld en de stagebegeleider vanuit de opleiding. De stagebegeleider heeft hiertoe meermalen contact met de mentor. De opleiding is verantwoordelijk voor de beoordeling op de eindcompetenties.

Studenten krijgen een rol in de **beoordeling van medestudenten**. De opleiding geeft aan dat een medestudent die rol pas kan krijgen, als hij die rol al geleerd heeft. Peer-feedback wordt daarom ingezet na de vakinhoud 'communicatieve vaardigheden'. Anders acht de opleiding het niet helpend voor de medestudenten.

Bij de **beoordeling van dans** wordt een jury ingezet. Er wordt niet gewerkt met (internationale) externe beoordelaars.

Overwegingen

De commissie is zeer te spreken over de onderwijskundige onderbouwing van de toetsing. De toetsing is goed doordacht en de visie van de opleiding komt hierin goed naar voren. Over de kwaliteitsborging had de commissie wel vragen. Op basis van het informatiedossier kwam de commissie tot de indruk dat de toetsing sterk lector-afhankelijk kan zijn. In het toelichtende gesprek bleek dat er een rol is weggelegd voor collega's en dat de opleidingscoördinator tevens toetsverantwoordelijke zal zijn. De commissie merkte dat deze manier van werken voor de gesprekspartners helder was maar vond het zelf weinig transparant. Vandaar dat zij de opleiding de aanbeveling geeft om het systeem van toetsing concreet uit te werken zodat voor alle betrokkenen duidelijk is wie welke rol heeft en waar welke verantwoordelijkheden liggen.

De commissie spreekt waardering uit voor de opzet van de stagebeoordeling die in consensus tussen mentor en stagebegeleider wordt gegeven. Ook de manier en opbouw van inzet van medestudenten bij de beoordeling vindt de commissie goed overdacht en passend bij de opzet en intentie van de opleiding.

Het verbaast de commissie dat er in het informatiedossier niets beschreven is over de specifieke beoordeling van dans met inzet van een jury. In het gesprek bleek dat er wel met een jury gewerkt wordt. De commissie vraagt aandacht voor objectieve criteria en wil daarbij expliciet wijzen op het belang van inzet van (internationale) externe beoordelaars.

Op basis van de bevindingen en overwegingen doet de commissie de volgende aanbevelingen:

- het systeem van toetsing concreet uitwerken zodat voor alle betrokkenen duidelijk is wie welke rol heeft en waar welke verantwoordelijkheden liggen;
- de jurering bij de opleiding dansleraar uitwerken met inzet van internationale externe beoordelaars.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor het **educatief graduaat in het secundair onderwijs van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen** voldoende.

De commissie heeft er vertrouwen in dat studenten van deze opleiding zich kunnen ontwikkelen tot een goed toegeruste leraar overeenkomstig de geformuleerde opleidingsspecifieke leerresultaten op niveau 5. Er is voldoende visie, kennis en ervaring aanwezig om dit te realiseren.

De commissie heeft veel waardering voor het ontwikkelde competentiemodel in aansluiting op de geformuleerde visie. Inhoud en weergave zijn zeer tot de verbeelding sprekend. Tijdens het toelichtend gesprek werd duidelijk dat het hier niet gaat om een papieren exercitie, maar om een doorleefd concept dat bij de gehele ontwikkeling van de opleiding als uitgangspunt is gebruikt. Het uitgewerkte didactische concept vindt de commissie een sterk punt. Met name de praktijkgerichtheid waarmee de opleiding doorspekt wordt, ziet de commissie als zeer waardevol.

Aandachtspunten zijn er ook. Zo kan de internationale oriëntatie sterker, voor de gehele opleiding en zeker voor dans. Met betrekking tot de opleiding tot dansleraar vraagt de commissie ook aandacht voor de integratie van de onderliggende OLR met betrekking tot 'digi(taal)vaardig' en 'zorg op school' en voor de beoordeling met inzet van een internationale jury. De aanbevelingen om meer structuur te geven in het onderdeel vakdidactiek en te monitoren dat lectoren voldoende praktijkervaring houden, gelden voor de hele opleiding. Zo ook de aandacht voor het systeem van toetsing. Dit lijkt goed te werken maar is voor de commissie weinig inzichtelijk. De commissie adviseert de opleiding het systeem van toetsing nader te beschrijven zodat voor alle betrokkenen duidelijk is wie welke rol heeft en waar welke verantwoordelijkheden liggen.

De commissie wenst de opleiding en haar partners veel succes met de verdere ontwikkeling van dit educatief graduaat.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens het vooroverleg op 26 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 26 november 2018 om 15:00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Ilse Bernaert;**
- **Els De Laet;**
- **Eva Maertens;**
- **Heidi Adriaensen;**
- **Annouk Van Moorsel;**
- **Lieze Van Dessel.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 26 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 3 januari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen Lange Nieuwstraat 101 B- 2000 ANTWERPEN www.ap.be
Naam, functie contactpersoon	Pascale De Grootte, Algemeen directeur
Naam associatie	Lid van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatief graduaat in het secundair onderwijs
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	5
(Bijkomende) titel	Educatief gegradueerde leraar in het secundair onderwijs
(Delen van) studiegebied(en)	Onderwijs
ISCED benaming van het studiegebied	ISCED: Education
Opleidingsvarianten	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijkleraar 1 (voltijd, overdag) • Praktijkleraar 2 (verkort, avond) • Praktijkleraar LIO • Dansleraar
Onderwijstaal	<ul style="list-style-type: none"> • Nederlands • Engels
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Antwerpen • Mechelen • Turnhout • Lier
Studieomvang (in studiepunten)	90
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	-

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs formuleert concrete doelstellingen, ontwerpt krachtige leeromgevingen en gebruikt passende werkvormen en evaluatiemethodieken ter ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces. Hij differentieert in functie van de klasgroep en de individuele leerlingen.
2. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs geeft mee vorm aan een positief en ondersteunend leer- en leefklimaat. Hij geeft aandacht aan attitudevorming bij leerlingen en bereidt ze voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en op maatschappelijke participatie. Hij gaat gepast om met diversiteit.
3. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de domeinspecifieke vakinhoudelijke en vakdidactische basiskennis. Hij vertaalt deze inhouden gestructureerd en praktijkgericht naar de leerlingen en gebruikt hierbij zijn relevante praktijkervaring. Hij geeft daarbij aandacht aan een correcte en gepaste taal. Hij ondersteunt leerlingen in hun studie- en beroepskeuzeproces.
4. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs organiseert een veilige en efficiënte werk- en leeromgeving. Hij voert administratieve taken correct uit.
5. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs professionaliseert zich en past nieuwe vakgerichte ontwikkelingen toe in zijn onderwijspraktijk. Hij reflecteert kritisch op het eigen functioneren en stuurt zichzelf bij.
6. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de basisvaardigheden om, aangepast aan de context, te communiceren met ouders met respect voor diversiteit.
7. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs neemt zijn verantwoordelijkheid op in het team en neemt deel aan het overleg rond de pedagogische en (vak)didactische aanpak. Hij neemt in het schoolteam initiatieven om het pedagogisch project mee te realiseren.
8. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de basisvaardigheden om te communiceren met externe partners.
9. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs kan in gesprek gaan over zijn beroep en de plaats daarvan in de samenleving. Hij kan deelnemen aan het maatschappelijk debat rond onderwijskundige thema's.
10. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs benadert met een open geest ontwikkelingen op sociaal-politieke, sociaal-economische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en cultureel-wetenschappelijke domeinen.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Mariëlle Geelen (*voorzitter*) had van 2001 tot 2006 diverse rollen en verantwoordelijkheden binnen Fontys Hogeschool Communicatie, waaronder kwaliteitszorgcoördinator en Hoofd Onderwijs (lid managementteam). Van 2006 tm 2012 was zij als adjunct-directeur van Fontys Hogeschool Pedagogiek verantwoordelijk voor het competentiegestuurd inrichten van twee professional bacheloropleidingen Pedagogiek en Tweedegraads Lerarenopleiding Pedagogiek (voltijd en deeltijd) op vijf locaties. Tussen 2012 en 2015 was Mariëlle plv. rector van het Koning Willem II College voor VMBO, HAVO en VWO in Tilburg. Sinds 2015 is ze werkzaam als vestigingsdirecteur HAS Hogeschool in Venlo. Ze is verantwoordelijk voor drie professional bacheloropleiding in het agro-food domein: Bedrijfskunde & Agrifoodbusiness, Toegepaste Biologie en Food Innovation.

Kristof De Coninck (*commissielid*) vatte in 2000 de geïntegreerde lerarenopleiding tot leraar lager onderwijs aan de Arteveldehogeschool te Gent aan. In 2003 werkte hij een schooljaar als leerkracht lager onderwijs. Van 2004 tot 2008 studeerde hij pedagogische wetenschappen aan de Universiteit Gent. In 2008 ging Kristof in Mechelen aan de slag als lerarenopleider in de bacheloropleiding tot leraar secundair onderwijs van Thomas More (voorheen “Katholieke Hogeschool Mechelen” en “Lessius Mechelen”). In deze opleiding verzorgde Kristof verschillende opleidingsonderdelen uit de pedagogisch-didactische leerlijn en voerde hij er een waaier aan beleidsondersteunende taken uit: stagebegeleiding, stagecoördinatie, studie- en trajectbegeleiding, lid van de opleidingsraad, ... Sinds 2016 is Kristof werkzaam als adjunct-directeur van DvM Handels-, Technisch en Beroepsonderwijs in de centrumstad Aalst. Hij is er momenteel verantwoordelijk voor het pedagogisch beleid van deze school voor secundair onderwijs.

Walter Verniers (*commissielid*) studeerde Germaanse talen. Hij is 40 jaar actief in secundair onderwijs, eerst als leerkracht, later als directeur en nu als pedagogisch begeleider bij de Broeders van Liefde. Hij geeft nascholingen rond klasmanagement. Daarnaast is hij ook bestuurder van cvo KISP en lid van de opleidingsraad. Aan de Artevelde hogeschool Gent is hij lid van de resonantiegroep lerarenopleiding.

Nadine Delannoy (*commissielid*), is sinds september 2015 met rustpensioen. Zij is begonnen als lerares in het secundair onderwijs. Vanaf 2003 was Nadine adjunct directeur in TSO en BSO school in Stedelijk Onderwijs Antwerpen en in 2005 werd ze algemeen directeur in het Kunst Secundair Onderwijs, Koninklijke Balletschool Antwerpen. Van 2012 t/m 2015 was Nadine gedetacheerd in een beleidsondersteunende functie binnen de beleidscel van het Autonoom Bedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen. Ze was daarbij verantwoordelijk voor internationalisering. Nadine is lid geweest van verschillende commissies aangaande het opstellen van leerplannen, het organiseren van navormingen en van internationale projecten.

Tom Vandommele, (*student-commissielid*) is student lerarenopleiding Engels & Geschiedenis, Vives campus Torhout.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Liza Kozłowska**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Joke Kiewiet-Kester**, Senior adviseur Onderwijsaccreditatie en -evaluatie Odion Onderzoek BV, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding Educatieve Graduaatsopleiding

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

1. Basisgegevens over de opleiding
2. Domeinspecifieke leerresultaten
3. Opleidingsspecifieke leerresultaten
 - competentiemodel
 - concordantie DLR-OLR
4. Schematisch programmaoverzicht
 - programma's praktijkleraar
 - programma dansleraar
5. Inhoudsbeschrijving
 - ECTS-fiches praktijkleraar
 - werkvormen praktijkleraar
 - ECTS-fiches dansleraar
 - ondersteuningsfiche: werk- en toetsvormen omschrijven
6. Personeel: beoogde profielen
7. Contacten met het werkveld
 - samenwerkingsovereenkomsten
 - werkveldcommissie secundair onderwijs
 - artistieke raad lerarenopleidingen kca
8. Onderwijs- en examenregeling
9. Investeringsplan
10. Focusgroep studenten
11. Lio-light
12. Curriculum dansleraar

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe educatief graduaat in het secundair onderwijs.

